

PhDr. Naděžda Blažíčková-Horová

GSM: +420 773 194 202

E-mail: blazickovahorova@seznam.cz

Z n a l e c k ý p o s u d e k

Bedřich Havránek (1821 – 1899)

Stavení v horách, (60.léta)

olej, dřevo, 60 x 46,5 cm

značeno vlevo dole: FHavránek

Předložený obraz *Stavení v horách* je nepochybnou a krásnou prací krajináře Bedřicha Havránka. Více než půl století Havránek maloval nezaměnitelné, pro jeho malířský rukopis příznačné, obrazy s krajinnými motivy. Na předloženém oleji *Stavení v horách* vidíme že se Havránek inspiroval v bavorské horské přírodě, zejména v okolí Chiemsee a Koenigsee, které často navštěvoval. Podle datovaných kreseb k oběma jezerům zajížděl už jako devatenáctiletý student, později také ve čtyřicátých a v šedesátých letech.

V levé části záběru k dřevěným stavením, se střechami zatíženými kameny proti větru, stojícím na vrcholu kopce vede strmá a klikatá cesta od úzkého jezerního zálivu v samém popředí kompozice. Nad nimi už proniká bouřkovými tmavými mraky vycházející slunce, zatím co pravá strana se zalesněnými vrchy je ještě ponořená do clony studeného šedivého přívalu deště. Sugestivním přesvědčivým způsobem zde Havránek znázornil atmosféru zároveň deštivého i slunečného dne a ukázal, jak dovedl zacházet se světlem.

Předložený obraz *Stavení v horách* dokládá všechny znaky Havránkova malířského mistrovství.

Naděžda Blažíčková Horová, Bedřich Havránek (1821-1899), katalog Národní galerie v Praze, Praha 1985

Naděžda Blažíčková Horová, Bedřich Havránek, Odeon, Praha 1994

V Praze dne 9. června 2023

IČO: 76633276 | DIČ: CZ426219044

Číslo účtu: 2196864319/0800

PhDr. Naděžda Blažíčková-Horová
GSM: +420 773 194 202
E-mail: blazickovahorova@seznam.cz
IČO: 76633276 DIČ: CZ426219044
Číslo účtu: 2196864319/0800

ODBORNÝ POSUDEK

Bedřich Havránek (1821–1899)

Domy ve stráni, (1857–1865)

olej, dřevo, 60 x 46,5 cm

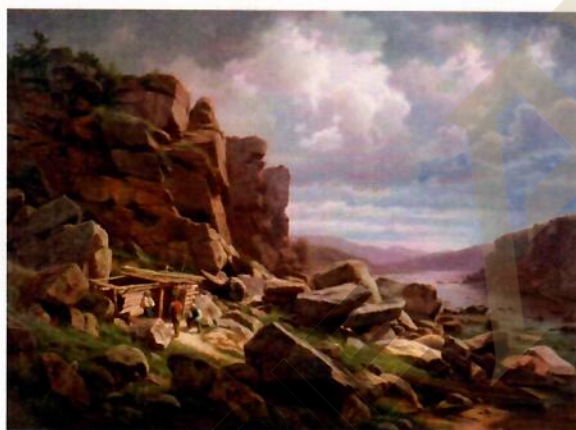
značeno vlevo dole: FHavránek

Předložený obraz, zachycující stavení ve svahu nad řekou v čase přicházející bouře, je prací Bedřicha Havránka, významného představitele české krajinomalby 19. století.

Havránek studoval na pražské Akademii u Antonína Mánesa (1836–1842), Christiana Rubena (1842–1845) a Maxmiliána Haushofera (1845–1847). Od roku 1842 až do své smrti vystavoval na výročních výstavách Krasoumné jednoty a aktivně se účastnil pražského uměleckého života. Již od dob studií hodně cestoval: roku 1840 uskutečnil první cestu do Alp,

později jezdil k bavorským jezerům (Chiemsee, Königsee, Obersee), 1846 navštívil polskou Halič a s Josefem Matyášem Trenkwaldem procestoval Šumavu, kam zamířil i následujícího roku s Haushoferovou školou, 1851 mu byl vydán pas na jeden rok do rakouských zemí a 1867 na tři roky do Německa, Švýcarska a Anglie. Kromě Prahy vystavoval v Mnichově (1869, 1883), Berlíně (1876, 1888), Hannoveru (1882), Drážďanech (1890) a Brémách (1890). Od roku 1879 trávil každé léto v chuchelských lázních. V sedmdesátých a osmdesátých letech byl učitelem kreslení Ludvíka Salvátora arcivévody Toskánského a ilustroval jeho cestopisné knihy, řadu ilustrací vytvořil k Ottově edici *Čechy*, jeho práce byly reprodukovány ve *Zlaté Praze* a *Světově*. Ke stáří žil poklidným staromládeneckým životem, zcela oddán své práci, v níž začaly převažovat akvarelové krajiny, který zvládal s obrovskou bravurou. Od roku 1856 si vedl rukopisný seznam svých prací, včetně údajů o vystavování, prodeji a cenách, který je dnes uložen v Archivu Národní galerie v Praze.

Havránek často zajížděl pracovat do povodí větších řek, zvláště na Sázavu, kde nakreslil celou řadu studií. Výsledný obraz, který poté v ateliéru do posledních detailů zpracovával, si však upravoval podle vlastních představ a kompozičních požadavků. Zároveň v této době vytvářel i ideální hornaté krajiny s řekami a mohutnými balvany, v dílčích motivech inspirované krajinou kolem Sázavy, jako byly např. *Hornatá krajina*, *Kamenitý potok s domem*, *Ze Sázavy* nebo *Rybáři u řeky*.

Ze Sázavy, (1859), Oblastní galerie Vysočiny Jihlava

Rybáři u řeky, (1857–1865), soukromý majetek

Také předložené dílo můžeme zařadit k tomuto souboru, jenž vznikl v rozmezí let 1855–1865, kdy Havránek maloval obdobné kompozice, v nichž zachycoval stavení v kopcovitých krajinách nad řekami. Na obraze *Domy ve stráni* zachytil venkovský dům, stojící na příkrém svahu nad potokem, idealizovanou krajinu doplnil dřevěnou lávkou, pěšinou, ploty z kůlů, mohutnými balvany a bohatou vegetací. Určujícím náladotvorným činitelem celého výjevu byla atmosféra; přicházející bouře již zakryla lesnaté svahy v dále přívally deště, zatímco nad domem ve stráni ještě prosvítá modré nebe. Pod sluncem ozářená vysoká oblaka se však již nasouvají těžké šedé mraky. Havránek bravurně zvládl práci se světlem a stíny, jež mu napomohla k prohloubení prostorové stavby krajiny. Nelze opomenout ani brilantní malbu řady motivů, jejichž propracování se malíř věnoval s detailní přesností, jak bylo ostatně v jeho díle zvykem. Bohatá barevná skladba přírodního výjevu umocnila celkový umělecký výraz, zároveň bezprostředním přiblížením krajiny v popředí získal výjev na intimitě a malebnosti.

detail z předložené práce

Domy ve stráni jsou ukázkou malířské tvorby Bedřicha Havránka z přelomu padesátých a šedesátých let 19. století, která v té době dosáhla jednoho ze svých uměleckých vrcholů.

Obraz je značen vlevo dole signaturou, která odpovídá rukopisu autora, včetně propojení písmen FH ligaturou.

Výběr z literatury k autorovi:

Naděžda Blažíčková-Horová, *Bedřich Havránek*, katalog, Národní galerie v Praze, Praha 1985 (zde citovaná starší literatura)

Tomáš Vlček, K souborné výstavě díla Bedřicha Havránka, *Umění* 1989, r. 37, s. 179-182

Naděžda Blažíčková-Horová, *Bedřich Havránek*, Praha 1994

Naděžda Blažíčková-Horová (ed.), *České malířství 19. století, katalog stálé expozice Sbírky umění 19. století*, Klášter sv. Anežky České, Národní galerie v Praze, Praha 1998

Naděžda Blažíčková-Horová, Romantická krajinomalba Haushoferovy školy, in: Taťána Petrasová – Helena Lorenzová (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění 1790–1890 (III/1)*, Praha 2001, s. 358-378

Radim Vondráček (ed.), *Biedermeier Umění a kultura v českých zemích 1814–1848*, katalog, Uměleckoprůmyslové museum v Praze a Gallery, s. r. o., Praha 2008

Šárka Leubnerová (ed.), *Umění 19. století od klasicismu k romantismu*, Průvodce expozicí Sbírký umění 19. století Národní galerie v Praze v Salmovském paláci, Praha 2016

Caroline Sternberg, *Kunstakademie und kulturelle Modernisierung, Die Geschichte der Prager Kunstakademie im Zeitraum 1840–1874*, Regensburg 2017

Šárka Leubnerová, Bedřich Havránek, in: Aleš Filip – Roman Musil (eds.), *Epocha salonů České salonní umění a mezinárodní výtvarná scéna 1870–1914*, Západočeská galerie v Plzni a Galerie a nakladatelství Stará pošta, z. ú., Brno 2021

V Praze dne 25. září 2023

PhDr. Šárka Leubnerová

mobil: 724 708 729

e-mail: leubnerova@gmail.com